

København den 1. marts 2017

Vedrørende tilbagebetaling af patienterstatning

Kære Karen Ellemann

Forbrugerrådet Tænk, Danske Patienter og Danske Handicaporganisationer rettede i brev dateret 13. september 2016 henvendelse til Sundheds- og Ældreudvalget og daværende sundheds- og ældreminister for at udtrykke vores bekymring over, at flere patienter har været udsat for at få tildelt en patienterstatning, som de efterfølgende får frakendt og skal tilbagebetale.

Daværende sundheds- og ældreminister Sophie Løhde besvarede vores henvendelse i brev den 6. oktober 2016, hvori det fremgik, at hun ville invitere sundhedsordførerne for Folketingets partier til et møde, hvor forholdet kunne drøftes yderligere. Forbrugerrådet Tænk, Danske Patienter og Danske Handicaporganisationer ønsker med denne henvendelse at høre, om du vil sætte fokus på denne problemstilling og invitere til det lovede møde.

For patienterne er det ofte en voldsom økonomisk belastning at skulle betale en erstatning tilbage eksempelvis helt op til et år efter, at den er udbetalt. Det kan være penge, der for længst er brugt som kompensation for den skade, som patienten oplever at være påført. Helt grundlæggende finder vi det urimeligt, at patienter, som har modtaget en erstatning i god tro, skal udsættes for den belastning.

Forbrugerrådet Tænk, Danske Patienter og Danske Handicaporganisationer ønsker derfor loven ændret således, at hvis Ankenævnet for Patienterstatningen ændrer en afgørelse om tilkendelse af erstatning, skal der alene ske tilbagebetaling i de tilfælde, hvor patienten ikke er i god tro (dvs. bevidst har givet forkerte oplysninger eller undladt at afgive oplysninger).

Det er loven om klage -og erstatningsadgang, der regulerer mulighederne for at få erstatning, men det fremgår i dag hverken af denne lov eller andetsteds i loven, hvad der gælder i forhold til tilbagebetaling af patienterstatning.

Generelt gælder der det ulovhjemlede princip, at man i almindelighed har krav på tilbagebetaling, når man har betalt penge, som det efterfølgende viser sig, at man ikke skyldte (princippet om *condictio indebiti*). Retspraksis har dog vist, at det tillægges betydning, om modtageren af pengene var i god tro om sin berettigelse til at modtage beløbet, og om tilbagebetalingen vil være meget bebyrdende for tilbagebetaler. Eksempelvis kan det nævnes, at en arbejdsgiver kun kan kræve for meget udbetalt løn refunderet, hvis arbejdstageren var i ond tro, ligesom det offentlige kan nægtes tilbagesøgning af for meget udbetalt offentlige ydelse, hvis ikke borgeren havde grund til at betvivle rigtigheden af det modtagne beløb.

Disse hensyn, der normalt bliver tillagt betydning i sager om tilbagebetaling, synes på ingen måde at blive tillagt betydning i de sager, hvor regionerne kræver tilbagebetaling af erstatning fra patienter.

Dette faktum gør det yderligere problematisk, at det i dag slet ikke fremgår af loven, under hvilke omstændigheder en patient kan blive pålagt at tilbagebetale allerede tilkendt og udbetalt erstatning.

Det er langt de færreste patienter, der ved under hvilke betingelser, en erstatning kan kræves tilbagebetalt. Det forhold, at det end ikke er muligt at læse i loven, hvornår og hvordan et sådant tilbagesøgningskrav kan gennemføres, er et stort problem for danske patienter. Ikke mindst fordi vi oplever, at patienter i stigende grad bliver bedt om at betale erstatning tilbage.

Det kræver i dag særskilt behandling fra domstolene at få afklaret, hvorledes retstilstanden er og skal være i forhold til spørgsmålet om tilbagebetaling. Dette fremgår af Højesteretsdom UfR. 2016.3276 H, der specifikt undlader at forholde sig til spørgsmålet om tilbagebetaling, men alene forholder sig til spørgsmålet om sagen kan omgøres til skade for patienten (reformatio in pejus). Princippet om reformatio in pejus opleves i øvrigt ubegribeligt og urimeligt for patienter, der erfarer, at anke af en delafgørelse - eksempelvis for svie og smerte på et beskedent beløb - kan munde ud i en ny afgørelse, der betyder, at de slet ikke er berettiget til nogen form for erstatning - hvorpå der fremsættes et krav på tilbagebetaling af adskillige tusinde kroner.

Vi mener ikke, at det er rimeligt, at danske patienter skal være nødsaget til at føre retssager for at få afklaret spørgsmålet om tilbagesøgningskrav. Det mener vi, at patienterne - og for så vidt også sundhedsvæsenet - er bedst tjent med reguleres af den lovgivende og ikke den dømmende magt.

Vi håber, at du som fungerende sundhedsminister vil gå aktivt ind i at få forbedret patienters vilkår på dette område - og vi bidrager meget gerne med input til brug for eventuelle lovændringer, ligesom vi stiller os til rådighed, hvis der ønskes konkrete erfaringer med den eksisterende lovgivning.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen
Formand

Anja Philip
Formand

Camilla Hersom
Formand

